Preek in de doopdienst in De Samaritaan, Rotterdam (Opstandingskerk), 25 oktober 2026, 10.00 uur
Thema: 'De zegen van verbinding', naar aanleiding van 1 Samuel 23: 14-18 (vooral vers 16) en Markus 10: 13-16

1. Jonathan zoekt verbinding met David

Ik was een keer op een feestje vanwege een verjaardag. Maar ik kende er helemaal niemand, alleen de jarige. Op de één of andere manier lukte het me ook niet om met iemand in gesprek te raken. Dus ik dacht: 'Hoe kan ik hier zo snel mogelijk met goed fatsoen weer wegkomen? Ik wil niet dat de gastheer merkt dat ik het niet naar mijn zin heb, maar ik wil wel graag weg.' Ik had ook geen zin in een gesprek, dacht ik. Ik voelde me alleen en chagrijnig.
Vervolgens kwam ik toch met iemand in gesprek. En wat bleek nou? Die ander had precies hetzelfde. Die kende ook alleen de jarige, verder niemand. En ook die ander liep een beetje in zichzelf te mokken, en wilde ook snel weg.
Maar juist omdat we datzelfde gevoel hadden, kregen we een heel leuk gesprek, en uiteindelijk vonden we het allebei jammer om weer weg te moeten gaan. We dáchten dus allebei dat we snel naar huis wilden. Maar eigenlijk wilden we dat helemaal niet. Waar we ten diepste naar verlangden, dat was verbinding, contact op hartsniveau.
Daarover gaat het vanmorgen: de zegen van verbinding. We hebben gelezen over Jonathan, Saul en David. Zeker als u vandaag te gast bent, valt u er zomaar in, dus ik zal het wat toelichten. Saul is de eerste koning van het volk Israël. Saul begint goed, maar al snel vertrouwt hij niet meer volledig op God, maar meer op zichzelf. Zo gaat hij fouten maken, en die fouten stapelen zich op. God laat weten, via de profeet Samuel, dat Hij op zoek gaat naar een andere koning. Intussen is David op het toneel verschenen. En David heeft juist een enorm vertrouwen op God. David verslaat reus Goliath, de grote held van de Filistijnen, de vijanden van Israël. En David is de lieveling van het volk. De vrouwen zingen: 'Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden.'
Als Saul dat hoort, wordt hij jaloers op David. En die jaloersheid wordt een intense, bittere haat. Saul ziet David als concurrent, en wil hem vermoorden. David vlucht naar de woestijn, met een groep mensen die hem steunt. Maar Saul zit hem overal achterna.
Intussen is David heel hecht bevriend geraakt met de zóón de Saul, kroonprins Jonathan. Dat is een merkwaardige vriendschap, want Jonathan voelt aan, net als zijn vader Saul, dat David de toekomstige koning van Israël is. Voor Jonathan, de kroonprins, is David in feite dus óók een concurrent. Maar Jonathan legt zich daar helemaal bij neer. Hij vindt het prima dat David koning wordt, en hij zegt, we hebben dat gelezen in vers 17: 'David, jij zult koning worden over Israël en ik zal de tweede na jou zijn.' Jonathan doet graag een stap achteruit om David de éérste plaats te geven.
Dat is de situatie. En nu hebben we gelezen dat Saul jacht maakt op David, in de woestijn van Zif, dat is een kilometer of dertig ten zuiden van Jeruzalem, in de buurt van de Dode Zee. Maar Saul kan hem niet vinden. In vers 14 lezen we: 'Saul zocht hem alle dagen, maar God gaf hem niet over in zijn hand.' Mooi hè, God beschermt David. Dat Saul hem niet vindt is geen toeval, nee, het is Gods werk. Hoe dichter je bij God leeft, hoe scherper je ziet dat de dingen geen toeval zijn. God werkt aan Zijn grote weefsel.
En dan komt Jonathan vanuit het koninklijk paleis naar David toe om hem te bemoedigen. Jonathan kan David wél vinden. Misschien heeft David hem een boodschapper gestuurd, om hem te laten weten waar hij moet zoeken. En dan staat er in vers 16: 'Toen stond Jonathan, de zoon van Saul, op en ging naar David in Choresa; en hij bemoedigde hem in God.' Letterlijk staat er in het Hebreeuwse origineel: 'Hij maakte zijn hand sterk in God'. Ik vind dat zó mooi gezegd. Dit is geen goedkope peptalk. Niet: 'Joh, zet hem op, ouwe reus, je kán het!' Nee, Jonathan wijst op God! En hij zegt: 'David, God Zelf zal je beschermen, Hij zal je kracht geven, Hij heeft jou gekozen, wees dus niet bang.'
Die band die ze allebei hebben met God, die geeft aan die vriendschap een enorme verdieping. Darom moet dat bezoek van Jonathan voor David van onschatbare waarde geweest zijn.
De zegen van verbinding: Jonathan zoekt David op, met gevaar voor eigen leven. Want reken maar: als koning Saul David vindt, zal hij hem doden, maar als hij zijn zoon Jonathan bij David vindt, dan zal hij óók zijn eigen zoon Jonathan doden. Dat heeft hij al eens eerder geprobeerd. Toen Jonathan het opnam van David, gooide Saul zijn speer naar Jonathan.

De woestijn van Zif nu, de streek waar deze geschiedenis zich afspeelt

Dus Jonathan zoekt David op, met gevaar voor eigen leven, en hij neemt heel nederig de tweede plaats in. Hij accepteert volledig dat God David koning zal maken.
En dan doen ze nóg iets. Ze hebben ooit met elkaar een verbond gesloten, en hier sluiten ze dat opnieuw, met andere woorden: ze bevestigen dat bondgenootschap. Vers 18: 'En zij sloten een verbond met elkaar voor het aangezicht van de HERE; en David bleef in Choresa, maar Jonathan ging naar zijn huis.' Ze sluiten een verbond 'voor het aangezicht van de HERE', dat wil zeggen: ze roepen God aan als getuige. En zo gaan ze uit elkaar. Op dat moment weten ze het nog niet, maar dit zal hun laatste ontmoeting blijken te zijn. Niet lang hierna sneuvelt Jonathan in de oorlog tegen de Filistijnen, tegelijk met zijn vader Saul. David is dan ontroostbaar. Hij schrijft dan een rouwlied, één van de meest ontroerende liederen in de Bijbel.

2. De zegen van verbinding met een ander mens

Denk er even over na, over deze ontmoeting, diep in de woestijn. De zegen van verbinding: de ene mens die andere mens steunt, bemoedigt, nieuwe kracht geeft.
Heb je het zelf weleens meegemaakt, dat iemand naar je toe kwam om je te bemoedigen? Iemand die iets zei wat jou hielp, wat jou raakte…
Toen ik de diagnose Parkinson had gekregen, was er iemand uit Brabant die daar altijd de gastpredikanten uitnodigt, die mailde me: 'Ik heb ook Parkinson, al zestien jaar, ik kom wel een keer naar je toe.' Dat deed hij ook, samen met zijn vrouw, en dat bezoek heeft mij zó geholpen! Hij zei: 'Maak je niet druk over de toekomst. De ziekte verloopt toch altijd anders dan je denkt. Dan bereid je je voor op het één, maar je krijgt het het andere. Pas als je een verschijnsel erbij krijgt, is er tijd genoeg om te gaan zoeken naar hulpmiddelen. Leef bij de dag, geniet van wat je nog wél kunt en vertrouw op God.'

De zegen van verbinding. Jij kunt trouwens zelf ook zo iemand zijn, die een ander bemoedigt, net als Jonathan. En op andere momenten mag jij je zélf laten bemoedigen.

3. Jezus geeft ons de zegen van de verbinding met God
Ik dacht: 'Wat is Jonathan ook hier weer een prachtig beeld van Jezus Christus', Jezus die duizend jaar later geboren zou worden. In eerdere hoofdstukken zagen we dat ook al. Ook Jezus is gekomen om ons te bemoedigen, om 'onze hand sterk te maken in God'. Hij is gekomen om de zegen van de verbinding te brengen tussen God en ons. Want die verbinding is niet vanzelfsprekend. God is God, Hij is heilig en groots, de Schepper van alles wat leeft. En wij zijn kleine, nietige mensjes, we zijn kwetsbaar, we maken fouten, we zijn ook vaak eigenwijs, we dwalen zomaar bij God vandaan. Maar Jezus is gekomen om die verbinding te brengen, tussen God en ons, en om door die verbinding zegen te geven, heel veel zegen. Jezus ging Zelf naar het kruis, Hij stelde Zich nederig op, als een dienaar, Hij nam de laagste plaats in, zoals Jonathan zich ónder David stelde. Jezus stierf vrijwillig om daardoor ónze plaats in te nemen, als zondebok. De straf die wij zouden moeten dragen voor al onze fouten, nam hij op Zijn schouders.
We zongen aan het begin van de dienst uit Psalm 136: 'Die in onze lage stand ons genadig bood de hand.' Dat is Jezus ten voeten uit. De Zoon van God die Mens werd, om ons te bemoedigen, om ons te redden.
En Jezus ging dan ook heel vanzelfsprekend door de knieën, om op ooghoogte te komen met de kinderen. We hebben gelezen dat de mensen hun kinderen bij Jezus brengen. Ze willen graag dat Hij ze aanraakt, dat Hij ze zegent. Maar de discipelen, de leerlingen van Jezus, jagen de ouders weg, met hun kinderen. Waarom doen ze dat? Ik denk dat het goed bedoeld is. De discipelen denken: 'Jezus heeft het véél te druk voor al die kinderen. Jezus is ook veel te belangrijk om Zich met kinderen bezig te houden. Beseffen die ouders dat niet? Al die kinderen maken nog lawaai ook, straks verstaat niemand Jezus meer.' Goed bedoeld, maar ze slaan de plank totaal mis. In vers 14 tot 16 van Markus 10 hebben we het gelezen: 'Maar toen Jezus dat zag, nam Hij het hun zeer kwalijk en zei tegen hen: Laat de kinderen bij Mij komen en verhinder hen niet, want voor zodanigen is het Koninkrijk van God. Voorwaar, Ik zeg u: wie het Koninkrijk van God niet ontvangt als een kind, zal het beslist niet binnengaan. En Hij omarmde hen, legde de handen op hen en zegende hen.' Jerzus zóékt de verbinding. En Hij is er niet te groot voor, te hoog, te verheven, om die verbinding ook al met kleine kinderen te zoeken. Hij stelt de kinderen zelfs tot voorbeeld: waar het om gaat is dat je 'het Koninkrijk van God ontvangt als een kind'. Dat wil zeggen: vol vertrouwen. Het gaat er hier niet om dat je je denken op nul moet zetten. Want kinderen zetten hun denken ook niet op nul, ze leren juist heel snel. Nee, waar het om gaat, dat is: vertrouwen. Het Koninkrijk van God 'ontvangen', dat wil zeggen: je verwonderen, je láten raken, je laten *verbinden*, dat is het! Je laten verbinden met God! Jezus legt de kinderen de handen op en Hij zegent hen. Daarnet ging het over dat verbond tussen David en Jonathan. En hier is die zegen óók weer een teken van het verbond, het verbond van God Zelf met ons. Hij maakt met ons verbinding en Hij richt ook met ons een verbond op.
Vandaag zagen we de doop als indrukwekkend teken van dat verbond. Gods naam, de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, werd vandaag voorgoed verbonden aan de naam van Madelief, en aan de naam van Thamar. De verbinding is gelegd, en daar rust zegen op. Voor een kind al, maar dat gaat door, je leven lang, tot het uur van je dood, en ook daarna, tot in eeuwigheid. Want dat is het aanbod van Jezus: Hij geeft eeuwig leven. Zelf zegt Hij dat in Johannes 3: 16: 'Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.'
En nu zijn we hier bij elkaar met heel verschillende mensen, dat weten we ook van elkaar. Misschien geloof je wel, misschien geloof je niet, misschien ben je wat aan het zoeken of aan het verkennen, dat kan allemaal. Maar wij kunnen állemaal in dezelfde valkuil trappen. Of je nou nooit in de kerk zit of je zit er elke week. Die valkuil is dat je geloof ziet als een stelsel van regels waar je je aan moet houden. De één doet dat streng en de ander doet dat wat minder streng. Er zijn christenen die dat zo beleven: 'Geloof is regels', en die regels kun je leuk vinden of niet, maar je moet je er zo goed mogelijk aan houden. En er zijn mensen die geen christen zijn en die hetzelfde idee hebben: 'Geloof is regels'. En dan denk je: 'Ja… ik kan toch zonder de regels van het geloof ook een goed mens zijn?'
Maar dit is dus een valkuil. Want geloof is niet: regels. Geloof is verbinding. Verbinding met je Maker, verbinding met je hemelse Vader. Daarvoor is Jezus gekomen, om die verbinding tot stand te brengen. Denk maar aan een huwelijk. Je zegt toch niet: 'De essentie van het huwelijk is dat ik me houd aan allerlei regels'? Nee, de essentie van het huwelijk is dat je van elkaar houdt, het is de liefde. En vanwege die liefde – ja, inderdaad – doe je bepaalde dingen wel, of juist niet. Net als het huwelijk is geloof ook: verbinding. God die Zich aan ons verbindt, die een verbond sluit. En vanwege dat verbond blijft Hij trouw, altijd, altijd…

4. De verbinding die Jezus geeft blijft voor altijd
In het begin van de 20e eeuw leefde er in Polen een kinderarts van Joodse komaf, Janusz Korczak. Het was een bijzonder mens, en dat bleek wel toen hij de leiding kreeg over een Joods weeshuis. Want Janusz Korczak keek niet néér op kinderen, nee, net als Jezus vond hij kinderen belangrijk. Hij moedigde kinderen aan. In het weeshuis was een parlement – echt waar! – kinderen kregen inspraak. De kinderen hadden ook een eigen krant en zelfs een eigen gerechtshof.
Korczak kreeg steeds meer bekendheid als pedagoog. De krant van zijn kinderen werd een wekelijkse bijlage bij een Pools-Joods dagblad. Korczak kreeg een eigen radioprogramma en werd beroemd in heel Polen en buiten de grens.
Toen vielen de Duitsers Polen binnen en de Poolse Joden werden op grote schaal naar de vernietigingskampen gestuurd. In augustus 1942 kwamen de Duitsers naar het weeshuis waar Korczak woonde met 192 kinderen en 12 stafleden. De Duitsers zeiden tegen Korczak, de beroemde Korczak: 'U hoeft niet mee.' Maar Korczak ging wel mee, hij liep voorop, met een kind aan iedere hand. Bij de trein aangekomen zeiden de Duitsers: 'U hoeft niet mee.' Maar Korczak ging wel mee. Keer op keer op keer kreeg hij de kans om zijn leven te redden, maar hij bleef bij zijn kinderen. En al die kinderen bleven kalm en rustig, want hun leraar, hun mentor was er toch bij? Zo ging hij mee, tot het einde toe, tot in de dood.

In het Holocaustmuseum in Jeruzalem, Jad Vasjem, zie je Korczak op een monument, met de kinderen om hem heen, en zijn hand beschermend om hen heen geslagen.
Dat is de zegen van verbinding: verbondenheid tot het einde, verbondenheid tot in de dood.
Jezus Christus, Hij heeft Zich aan ons verbonden, tot in de dood, maar God zij dank ook dwars dóór de dood heen! Want Hij is opgestaan uit de dood, en Hij belooft: 'Wie in Mij gelooft zal leven, ook al is hij of zij gestorven.'
De zegen van verbinding: dat is geloof in Jezus. Verbinding, als kind al. Verbinding je leven lang. Verbinding in het uur van je dood. Verbinding in het licht van het eeuwige leven. Geen afscheid, maar verbinding voor altijd.
Amen.

Reageren op de dienst? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, renevanloon@samaritaan.org